

İSLAM VE POLİGAMİ

<"xml encoding="UTF-8?">

İSLAM VE POLİGAMİ (Çok Eşlilik)

(İtirazlar ve Cevaplar)

1- Nikâh Tabiat Amaçlarından Biri

Kadın ile erkek arasındaki ilişki, insan tabiatı tarafından, hatta hayvan tabiatı tarafından en üst derecede açığa vurulan bir ilişkidir. Fıtrat dini olan İslâm dini, hiç şüphesiz bu ilişkiyi caiz görür.

Erkek ile dişinin bir araya gelmesinde doğurtma ve döllendirme, tabiatın gayesi ve hilkatın amacıdır. Bu, birleşmeyi eşleşme kalıbına döken, onu serbest ilişki ve yakınlaşma biçimindeki mutlak birleşmeden nikâhlama ve birbirine bağlanma düzeyine çıkaran yegane sebeptir. Dolayısıyla bakıyoruz ki, kuşlar gibi bazı hayvanların büyütülmesinde ana-babanın ortak emeği var

. Ana-baba yumurtanın korunmasını, civcivin beslenmesini ve büyütülmesini ortaklaşa gerçekleştirir. Yine doğumda ve büyütmede yuvaya muhtaç olan hayvanlar var. Bu tür hayvanların dişileri yuvaların yapımında ve korunmasında erkeklerin yardımına muhtaçtırlar.

İşte bu tür hayvanların hepsinde eşleşme tercih ediliyor ki bu, erkek ile dişi arasında bir tür bağıllık ve birbirine ait olmadır. Bu hayvanlar o takdirde ilişki kurarlar ve dişinin yumurtasının gerekli önlemlerle korunmasında, civciv çıkarmasında ortaklaşa görev yaparlar. Yavruların büyüme döneminin sonuna kadar bu beraberlik devam eder. Arkasından ayrılacaklarsa ayrılırlar.

Sonra eşleşme yenilenir ve bu süreç böyle devam eder. Demek ki, nikâhlanmanın ve eşleşmenin temel faktörü, doğurma ve çocuk büyütmedir. Şehvet ateşini söndürmek ve kazanç sağlamak, mal biriktirmek, yemek, içmek, ev eşyası, ev idaresi gibi hayat faaliyetlerinde ortak rol almaya gelince, bunlar tabiatın ve yaratılışın amacı dışında kalan dış unsurlardır. Bunlar sadece ön unsurlar veya ana gayenin sonucu olan faydalardır.

Bundan Şu anlaŐılıyord: Farz edelim ki, eşler arasında özgürlük ve başıboşluk egemen olsun; eşlerin her biri eşi dışında bir baŐkası ile istediği yerde, istediği zaman cinsel ilişki kursun ve bundan bulduğu yerde diŐisine saldıran vahŐi erkek hayvan gibi hiÇ  ekinmesin. Nitekim bu, neredeyse günümüzün uygar milletlerinde yaygın bir uygulama hâline gelmiş ve zina, özellikle evlilerin zinası da serbest olmuştur.

Bunun gibi, yapılan evlilik dondurulsun. EŞlerin boŐanmaları, ayrılmaları yasaklansın. Hayatta kaldıkları sürece eŐlerden birinin eşinden ayrılarak başka biri ile evlenmesine izin verilmesin.

Bunun gibi, tıpkı günümüzün gelişmiş milletlerinde olduğu gibi doğum ve  remeye, çocukları birlikte b y tmeye, eşleşmeyi ev hayatında ortaklaŐma esasına dayandırmaya son verilsin ve yine çocuklar, süt verme ve büyütme için hazırlanan genel yuvalara gönderilsin. Bütün bu söylediklerimiz tabiat geleneğine aykırıdır. Daha önce iŐaret edildiği gibi, tabiat geleneği insanı, bu yeni uygulamaya ters düŐen niteliklerle donatmıŐtır.

Evet. Öyle hayvanlar var ki, bunların doğumunda ananın onları karnında taŐımasından, onlara süt verip yanında büyütmesinden fazla bir Şeye ihtiyaç yoktur. Bunlarda da eŐleŐmeye, birlikteliğe ve birbirine ait olmaya doğal ihtiyaç yoktur. Bu tür hayvanlar için baŐıboŐ cinsel ilişki özgürlüğü söz konusu olabilir. Ama  zg rl Ğ n tabiatın nesli koruma amacına zarar vermeyecek miktarda olması gerekir.

Denebilir ki, yaratılış geleneğine ve tabiatın isteğine karşı çıkmak sakıncalı değildir. Yeter ki ortaya çıkacak aksaklıklar düşünce ve bazı yöntemler aracılığı ile telafi edilsin. Üstelik bu karşı çıkma insana bazı hayat hazları ile yararlanma sağlar. Bu vehim, büyük bir yanılgıdır. Çünkü insan bünyesinin aralarında bulunduğu doğal bünyeler, birçok elementlerden oluŐmuŐ sentezlerdir.

Her elementin kendine özgü Şartları olan özel yerine konması gerekir. Bu yer, tabiatın ve yaratılışın gayesine uygun olmak zorunda olduğu gibi söz konusu canlının türünün kemal sürecine de elverişli olmalıdır. İlaç karıŐımları ve sentezleri gibi. Bu karıŐımlar belirli nitelikte, belirli miktarda, belirli ölçüde ve Őartlarda elementlere muhtaçtırlar. EĞer bu elementlerden biri özel niteliğinin en k  k ölçüde dıŐına çıksa,  zel Őartlarından en ufak bir sapma gösterse o ilaç etkisini kaybeder.

Meselâ, insan özel biçimde senteze girmiŐ çeşitli elementlerden oluŐmuŐ doğal bir varlıktır. Bu

sentezden çeşitli iç nitelikler ve manevî özellikler doğar ki, bunlardan sonuç olarak çeşitli eylemler ve davranışlar meydana gelir. Eğer insan bazı eylemlerini ve davranışlarını değiştirerek doğal konumlarından başka konumlara dönüştürürse, onun niteliklerinde ve ruhi özelliklerinde bir sapma ve değişme görülür. Böylece bütün nitelikleri ve özellikleri doğal düzeyden ve yaratılış yolundan sapar. Bunun sonucu olarak insanın doğal kemali ile ve yaratılışı gereği izlediği amacı ile bağı ve ilişkisi kopar.

Günümüzün insanlığını saran, insanın huzura ve mutlu hayata ermeye yönelik çabalarını boşa çıkaran, insanlığı düşüşle ve yıkımla tehdit eden musibetleri enine boyuna incelediğimizde, bu en güçlü faktörün takva erdeminin yokluğunun, insan toplumlarında yıkıcılığın, sertliğin, şiddetin ve hırsın kökleşmesinin olduğunu görürüz.

Bunun en büyük sebebi, evlilik ve çocuk yetiştirme alanındaki doğal yasalarda egemen olan özgürlük, başıboşluk ve umursamazlıktır. Çünkü günümüzde aile toplumu ve çocuk yetiştirme konusunda izlenen uygulamalar, insanda şefkat, merhamet, iffet, hayâ, alçak gönüllülük duygularını çocukların bulûğ çağının ilk yıllarından başlayarak ömrünün sonuna kadar öldürüyor.

Bu aksaklıkların ve noksanlıkların düşünce ve bazı yöntemler aracılığı ile telafî edilmesi ise, ne yazık ki mümkün değildir. Çünkü düşünce, hayatın diğer gerekleri gibi tekvinî bir araçtır. Tabiat onu doğal yoldan ve tekvin çığırından çıkan veya sapan unsurları tekrar tabiat çevresine döndürmek için kullanır. Yoksa onun fonksiyonu tabiatın ve yaratılışın çabasını boşa çıkarmak değildir. Eğer böyle olursa, kendisine yönelik kötülüğü savmak için insana vermiş olduğu kılıçla tabiatın kendisi öldürülmüş olur.

Eğer tabiatın bir aracı olarak düşünce, tabiatın bir unsurunun bozulmasını desteklemek için kullanılırsa, o zaman bu doğal araç da diğer araçlar gibi bozuk ve fonksiyonundan sapmış hâle gelmiş demektir. Bundan dolayı görüyoruz ki, günümüzün insanı ne zaman toplumunu tehdit eden yaygın bir bozukluğu düşünce gücü ile düzeltirse, ondan daha acı ve dehşetli bir bozuklukla karşı karşıya geliyor ve böylece başındaki belanın yaygınlığı ve kapsamı artıyor.

Evet. Öylelerinden biri şöyle diyebilir: Psikolojik eylemler diye adlandırılan manevî sıfatlar, masallar çağının ve ilkelik döneminin kalıntılarıdır. Bunlar günümüzün gelişmiş insanının hayatı ile uyuşmaz. Bunlar iffet, cömertlik, hayâ, şefkat, doğruluk gibi sıfatlardır. Meselâ iffet, nefsin tabiatını arzuları konusunda sebepsiz yere kayıtlandırmaktır.

Cömertlik, insanın mal biriktirmeye yönelik emeğini ve mal kazanma yolunda katlandığı sıkıntıları boşa çıkarmaktır. Üstelik yoksulu, çalışmada tembelliğe ve dilenmek için başkalarına el açma zilletine alıştırmaktır. Hayâ, insanı hakkını istemekten ve içindekileri açıklamaktan alıkoyan bir gemdir. Şefkat kalbi zayıflatır. Doğruluk gündelik hayatla bağdaşmaz. Bu tür sözler doğrudan doğruya sözünü ettiğimiz sapıklığın somut örneklerini oluşturur.

Böyle diyen kimse bilmiyor ki bu erdemler, insan toplumunun vazgeçilmez gereklerindendir. Öyle ki, eğer bu eylemler kökten ortadan kalksalar, insan toplumu artık bir saat bile toplum olarak yaşayamaz. Eğer bu hasletlerin ortadan kalkması, herkesin başkasının özel hakkına, malına ve ırzına saldırması, hiç kimsenin toplumun ihtiyaç duyduğu şeyleri karşılayacak cömertliğe yanaşmaması, hiç kimsenin uymak zorunda olduğu kanunları çiğnemekten tepki almaması, hiç kimsenin çocuklar ve benzerleri gibi acizlikleri kendi kusurlarından kaynaklanmayan âcizlere şefkat göstermemesi ve herkes herkese verdiği haberlerde ve vaatlerinde yalan söylemiş olması düşünülürse, insan toplumu anında dağılır.

Yukarıdaki sözleri söyleyen kimse bilmelidir ki, bu hasletler dünyadan göçmez ve göçmeyecektir. İnsan tabiatı, toplum hâlinde yaşama çağrısını sürdürdükçe bu hasletlere bağlı kalacak, onların hayatta kalmasını koruyacaktır. Bütün mesele, bu hâletlerin tabiatın ve yaratılışın insanı mutlu hayata çağırان mesajı ile uyuşacak şekilde düzenlenmeleri ve dengelenmeleridir. Eğer günümüzün gelişmiş toplumlarında egemen olan hasletler, gerektiği gibi dengelenmiş insanî erdemler olsalardı, toplumu kargaşa ve mahvolma tehlikesi ile karşı karşıya getirmez ve insanları güven, huzur ve mutluluk içinde istikrarlı bir hayata kavuştururdu.

Şimdi de asıl inceleme konumuza dönerek şöyle diyoruz: Daha önce söylediğimiz gibi, İslâm eşleşmeyi doğal yerine koyarak nikâhı emretti ve zinayı, serbest ilişkiyi yasakladı. Eşleşme ilişkisini de ayrılabilme esasına yani boşanabilme esasına dayandırdı. Ayrıca açıklanacağı üzere bu ilişkiyi genelde özgü kılma ilkesi üzerine kurdu. Yine bu bir araya gelme akdini, çocuk doğurma ve yetiştirme esasına dayandırdı. Nasıl ki Peygamberimiz (s.a.a) meşhur bir hadisinde "Evlenin, üreyin ve çoğalın..." buyuruyor.

2- Erkeğin Kadına Üstünlüğü

Eğer hayvanlar arası cinsel ilişki konusunu irdelersek, erkeklerin bu alanda dişilere egemen olduklarının belirtilerini görürüz. Bakıyoruz ki, bu hayvanlarda erkek kendini cinsel organın

yetkilisi ve dişinin efendisi olarak görüyor. Bu yüzden erkek hayvanların dişi üzerinde çatıştıklarını, kavgaya giriştiklerini görürüz. Ama bunun tersi olmuyor. Yani dişiye bir erkek ilgi gösterince bu yüzden başka bir dişi ona saldırmıyor. Hep bunun tersi görülüyor. Yine insandaki kadın-kız istemeye benzer girişimleri dişiler değil, erkek hayvanlar başlatıyor.

Bunun tek açıklaması şudur: Hayvanlar içgüdüsel olarak erkeklerin bu işte aktif ve egemen, dişilerin ise pasif ve boyun eğici olduğunu anlıyorlar. Bu husus ve erkeklerin, dişilerin isteklerine ve arzularına olumlu karşılık vermeleri hususu, iki farklı şeylerdir. Çünkü bu tutum aşkın ve şehvetin gereklerini gözetmeye, daha çok haz almayı sağlama amacına dayanıyor. Ama sözünü ettiğimiz bir tür üstünlük ve egemenlik, erkekliğe ve tabiatın emrini yerine getirmeye dayanıyor.

Şiddetin ve aktifliğin erkek kesiminde, yumuşaklığın ve pasifliğin dişi kesiminde gerekliliğine bütün milletler az çok inanır. Öyle ki bu inanç, çeşitli dillere yansımıştır. Bunun ifadesi olarak bütün sert, zor boyun eğen nesneler erkek ve yumuşak, kolay denetlenebilen bütün nesneler de dişi olarak adlandırılır. Meselâ Arapça'da keskin demire erkek demir, keskin kılıca erkek kılıç, sert bitki ve yere erkek bitki ve erkek yer denir. Böyle örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Bu durum insan türü için de geçerlidir. Genellikle değişik toplumlarda ve farklı milletlerde görülür. Ama kiminde çok, kiminde az görülebilir. İslâm, yasama sisteminde bu gerçeği göz önünde bulundurmuştur. Yüce Allah şöyle buyuruyor: "Allah'ın insanlardan bir kısmını diğer bir kısmından (akıl ve vücut açısından) üstün kılması... için erkekler kadınların yöneticisidirler." (Nisâ, 34) Bunun sonucu olarak erkek kadını yatağa çağırıldığında bu çağrıya mümkün olduğu takdirde olumlu karşılık vermesi gerektiğini vurgulamıştır.

3- Çok Kadınla Evlilik

Çeşitli hayvan türlerinde tek evlilik ve çok evlilik meselesi belirgin değildir. Yuva birliği esasına göre yaşayan hayvanlarda tek eşlilik uygulaması geçerlidir. Çünkü bu tür hayvanlarda erkek yuvayı yönetmekle, yavruları koruyup büyütmekle yeterince meşgul olduğu için başka dişilerle ilgilenmeye fırsat bulamıyor. Yalnız yuva yapımı, yönetimi ve yavruya bakma yükümlülüğü alanındaki şartlar değişince, yani evcilleşme, insan tarafından eğitilme ve sorunlarının üstlenilmesi söz konusu olunca, bu hayvanların erkekleri ve dişileri arasındaki durum değişiyor. Bu durum horozlarda, tavuklarda, güvercinlerde vb. hayvanlarda açıkça görülür.

İnsanlarda çok kadınla evlenmek Mısır, Hintliler, Çinliler, Farslar hatta Romalılar ve eski Yunanlılar gibi çok sayıda millette geçerli olan bir gelenektir. Bu milletler çoğu kere evlerindeki tek eşlerine تنها kalmamaları için hizmetçi eklerlerdi. Hatta Yahudiler ve Araplar gibi bazı milletlerde bu iş belirli sayıda son bulmazdı. Onların kimi erkekleri bazen on, yirmi ve daha çok sayıda kadınla evlenirlerdi. Meselâ söylendiğine göre Kral Süleyman yüzlerce kadınla evlenmişti.

Çok eşlilik, çoğunlukla kabilelerde ve onlar gibi yaşayan köylerde ve dağlık yörelerde görülürdü.

Çünkü bu tür yerleşim birimlerinde aile reislerinin kalabalık sayıda insana şiddetle ihtiyacı olurdu. Böyle yerlerde yaşayan ailelerin reisleri çok evlilik yaparak çok doğum yaptırarak çok erkek evlat sahibi olmak isterlerdi. Böylece hem yaşama tarzlarının gereği olan savunma işini kolaylaştırırlar, hem de çok sayıdaki çocuklarından kavimlerinde lider olabilmenin bir aracı olarak yararlanırlardı. Üstelik çok evlilik onlara hısımlık yolu ile çok sayıda akraba kazandırır.

Bazı ilim adamları kabilelerde ve köylerde çok evliliğin temel faktörü olarak bu yerleşim birimlerinde yük taşımak, çobanlık, su taşımak, avcılık, yemek pişirmek, dokumacılık gibi çok sayıda iş türünün varlığını kabul ederler. Bu genelde doğrudur. Fakat bu tür yerlerde yaşayan insanların manevî niteliklerini irdelediğimizde bu işlerin onlar için ikinci derecede önem taşıdığını görürüz. Bizim söylediğimiz faktörün bedeviler için öncelikli ve doğrudan amaç olduğu görülür. Ayrıca eskiden çok sayıda oğul sahibi olmak iddiasının ve evlat edinmenin aralarında yaygın olması bu amacın uzantılarından.

Üstelik bu milletlerde çok eşlilik geleneğinin geçerli olmasının bir başka temel faktörü de vardı. Bu faktör kadınların ihmal edilmeyecek oranda erkeklerden çok olmaları idi. Çünkü kabile hayatı yaşayan bu milletlerde savaşlar, saldırılar, ölümler ve kıyımlar çok ve sürekli idi. Bu ölümler erkekleri yok ederek kadınların sayısını yüksek oranlara çıkartırdı. Bu fazlalık o kadar büyük olurdu ki, çok eşlilik olmadan doğal ihtiyacı giderme imkanı olmazdı. Bu faktörü de göz ardı etmemek gerekir.

İslâm tek kadınla evlenmeyi yasallaştırdı. Birden çok evliliğe dörde kadar izin verdi. Ama bu izni eşler arasında adaleti gerçekleştirme şartına bağladı. Bunun yanı sıra çok eşliliğin beraberinde getireceği bütün sakıncaların giderilmesini istedi. Bu sakıncalara ileride değineceğiz. Yüce Allah şöyle buyuruyor: "Kadınların lehine de aleyhlerindeki maruf hakka denk bir hak vardır." (Bakara,

Çok evlilik hükmüne karşı bazı itirazlar yapılmıştır:

1- Bu gelenek toplumda kötü etkiler bırakır. Çünkü kadınların kalplerindeki duyguları zedeler, ümitlerini kırar, içlerindeki sevgi ateşini söndürür, sonuçta sevgi duygusu, intikam duygusuna dönüşür. Bu yüzden ev işlerini ihmal ederler. Çocuk yetiştirme görevini ağırdan alırlar. Kendilerine yapılan kötülüğün aynısı ile erkeklere karşılık verirler. Bunun sonucunda zina, fuhuş, mala ve ırza karşı ihanet yaygınlaşır. Toplum kısa sürede çökmekle karşı karşıya kalır.

2- Çok evlilik herkesin gözlemlediği tabiat eylemine ters düşer. Çünkü milletlerden ve kuşaklardan elde edilen istatistik veriler, kadın ve erkek kesiminin sayıca yaklaşık olarak eşit olduğunu ortaya koyuyor. Buna göre tabiatın öngördüğü düzen bir erkeğe bir kadının düşmesidir. Bunun tersi tabiatın amacına ters düşer.

3- Çok evlilik yasası erkekleri azgınlığa ve şehvet düşkünlüğüne teşvik eder ve bu, içgüdünün toplumda güçlenmesini sağlar.

4- Çok eşlilik yasası toplumda kadının değerini erkek karşısında dörtte bire düşürür. Bu da miras ve şahitlik gibi konularda iki kadını bir erkeğe eşit sayan İslâm anlayışına göre bile haksız bir değerlendirmedir. Bu anlayış bir erkeğin dört kadınla değil, iki kadınla evlenmesini caiz görmeyi gerektirir. Buna göre dört kadınla evlenmeyi caiz saymak, her hâlükarda gerekçesiz olarak adaletten sapmaktır.

Bu itirazlar ya Hristiyanlar tarafından veya toplumda kadınlar ile erkeklerin eşit haklara sahip olduğunu savunan ve bu konuda Hristiyanların görüşlerini onaylayan uygarlar tarafından ileri sürülmüştür.

İlk sorunun cevabı, daha önceki incelemelerde birçok kez verildi. O cevap şudur: İslâm, toplumun yapısını duygular üzerine değil, akla dayalı bir hayat üzerine kurdu. İslâm'a göre toplumsal geleneklerde duyguların körüklemelerine, heyecanların sürüklemelerine değil, aklın gösterdiklerine uyulur.

Bu tercihte heyecanları ve ince duyguları öldürmek, ilâhî yetenekleri ve tabîî içgüdüleri ortadan kaldırmak yoktur.

Manevî sıfatların, heyecanların, iç duyguların, eğitimin ve âdetlerin değişmesi ile nicelik ve nitelik bakımından değişecekleri psikolojik araştırmaların ortaya koyduğu kesin bir gerçektir.

Tıpkı bunun gibi, Meselâ doğuda beğenilen birçok edep kuralı ve gelenek batılılar tarafından hor görülür. Bunun tersi de doğrudur. Her millet bazı edep kuralları ve gelenekler bakımından başka bir millettten mutlaka farklıdır.

İslâm'daki dinî terbiye, kadına bu tür uygulamalardan duyguları zedelenmeyecek bir kişilik kazandırır. Evet. Yüzyıllardan beri tek eşliliğe alışmış, nesiller boyunca bu telkinle yetişmiş olan batılı kadının ruhunda çok eşliliğe karşıt bir nefsanî duygu kökleşmiştir. Bunun delillerinden biri, günümüzün uygar(!) milletlerinde erkekler ile kadınlar arasında yayılan feci cinsel başıboşluktur.

Onların erkekleri canlarının her çektiği ile ve onları arzulayan her kadınla kendilerini tatmin etmiyorlar mı? Akraba ve akraba olmayan, bakire ve bakire olmayan, evli ve evli olmayan ayırımı yapıyorlar mı? İnsan şöyle bir bakınca onların binde birinin bile zinaya bulaşmadığını göremiyor. Bu konuda kadınlar da erkekler de aynıdır.

Erkekler bununla da yetinmeyerek erkek erkeğe cinsel ilişkiye giriyorlar. Öyle ki çok az erkek bu pis ilişkiye bulaşmamıştır. İş o raddeye vardı ki, yaklaşık bir yıl kadar önce erkek erkeğe cinsel ilişkiyi serbest hâle getirmek amacı ile İngiliz Parlamentosuna bir kanun tasarısı sunuldu. Ancak bu tasarı, söz konusu kötü alışkanlık kanunsuz olarak aralarında yaygınlaştıktan sonra gerçekleşti. Kadınlara, özellikle bakirelere ve kocasız genç kadınlara gelince, onların durumu erkeklerinkinden daha garip ve daha iğrençtir.

Gerçekten şaşılacak bir durumdur! Bütün bu iğrençlikleri kocalarında gören batılı kadınlar acaba nasıl üzülmezler, sıkıntıya düşmezler, kalpleri kırılmaz, duyguları zedelenmez? Bir erkek düşünün, bir kızla evleniyor ve gerdek gecesi bakıyor ki eşi kız değil, dulmuş ve beraber olduğu erkeklerin sayısı da birle, iki ile sınırlı değil. Böyle bir erkeğin duyguları ve heyecanları nasıl zedelenmiyor.

Tersine bu erkek, arkadaşları arasında hanımefendinin erkeklerin ilgisini üzerinde yoğunlaştırmış olmasından ve onlarca, yüzlerce erkeğin onunla yatabilmek için birbirleri ile yarıştıklarından iftihar ediyor! Bunun tek anlamı şudur: Bu iğrençlikler, aralarında tekrarlanmış ve cinsel başıboşluk nefislerinde yer tutmuş. Öyle ki yadırganmayan köklü bir alışkanlık hâline geldiği için heyecanlar ve duygular ona karşı gelmiyor, vicdanlar ondan tiksiniyor. Bu durum şunu gösteriyor: Mevcut gelenekler duyguları ve heyecanları kendileriyle uyum sağlamaya ve kendilerine ters düşmemeye yönlendirirler.

Yukarıdaki itirazların sahipleri çok evliliğin kadınların ev işlerini ihmal etmelerine, çocuk bakımını ağırdan almalarına, zinanın ve ihanetin yaygınlaşmasına yol açacağını ileri sürüyorlar.

Oysa yaşanan tecrübeler, bunun tersini ortaya koyuyor.

Bu hüküm İslâm'ın ilk döneminde uygulandığı hâlde hiçbir tarih uzmanı o dönemde bu uygulama sebebi ile toplumda bir duraklama, bir aksaklık meydana geldiğini iddia edemez.

Hatta durum tam tersine olmuştur.

Üstelik, İslâm toplumunda ve diğer toplumlarda ilk eşin üzerine kendileri ile evlenilen kadınlara, yani ikinci, üçüncü ve dördüncü eşlere bir bakalım. Onlarla yapılan evlilikler kendilerinin rızaları ve istekleri ile oluyor. Onlar da o toplumun kadınlarıdır. Erkekler onları başka toplumlardan cariye olarak almadılar. Onları evlenmek için başka dünyadan getirmediler. Tersine onların kendileri çeşitli sosyal sebeplere bağlı olarak bu tür evliliği istediler. Demek ki, kadın tabiatı çok evliliğe karşı değildir.

Bu işlem onlar için kalp kırıcı da değildir. Böylesine bir kırgınlık oluyorsa, bu ilk eş olmanın gereklerinden veya arızî sonuçlarından biridir. Yani tek başına kocasına sahip olan kadın, üzerine ve evine başka bir kadının gelmesini istemez. Kocasının bundan yüz çevireceğinden, başka bir kadının buna reis kesilmesinden, çocuklar arasında anlaşmazlık çıkacağından ya da bu tür başka gerekçe ile birden çok evliliği istemez. Demek ki ilk eş, eğer çok evliliğe razı olmuyor ve kırılıyorsa bunun kaynağı, erkeğine tek başına sahip olmak arzusu gibi arızî bir durumdur, yoksa doğal bir içgüdü tepkisi değildir.

İkinci itirazın cevabına gelince, tabiatın erkek ve kadın sayısını eşit tuttuğunu dayanak olarak kabul etmek bir kaç yönden yanıltıcıdır.

1- Bunlardan biri şudur: Evlilik meselesi sadece bu söylenen faktöre dayanmaz. Evliliği etkileyen başka faktörler ve şartlar vardır. Her şeyden önce, evlenmeye ilişkin fıkri olgunluk ve hazırlanma, kadınlarda erkeklerden daha çabuk, daha erken yaşlarda meydana gelir. Özellikle sıcak iklimin egemen olduğu bölgelerde dokuz yaşını dolduran kızlar evlenmeye elverişli hâle gelirken, erkekler çoğunlukla on altı yaşından önce evlenmeye hazır olmazlar. (İslâm, bu yaşı evlenme yaşının başlangıcı olarak kabul etmiştir.)

Bunun delillerinden biri uygar milletlerin genç kızları arasında görülen uygulamadır. Bu kızların arasında kanuni bulûğ yaşına kadar bakire kalanlar çok azdır. Bunun tek açıklaması şudur: Tabiat bu genç kızları erkek akranlarından önce evliliğe hazırlamıştır.

Bu özelliğın gereğı olarak herhangi bir kavmin on altı yıllık doğumlarını ele alalım ve bu kavimde kadınlar ile erkelerin sayısını eşit farz edelim. Bu kavimde evlenecek yaştaki erkekler, erkeklerin normal bulûğ çağı olan on altı yaşında doğanlar olurken evlenecek kadınlar yedi yıl boyunca doğanlar olur.

Erkekler için olgunluk yaşı olan yirmi beş yıl süresinde doğanları göz önüne alırsak, evlenecek yaştaki erkeklerde on yıllık bir birikim meydana gelirken kadınlarda on beş yıllık bir birikim meydana gelir. Eğer bu rakamların ortalama oranını alırsak, tabiat eyleminin sonucu olarak her erkeğeye iki kadın düşer.

İkinci olarak; eldeki istatistik verilere göre, kadınlar erkeklerden daha uzun ömürlü oluyor. Bunun gerektirdiğı sonuca göre ölüm yaşı, çok sayıdaki kadının karşılığında erkek bırakmıyor.[26] Üçüncü olarak; gebe bırakma ve doğurtma özelliğı erkeklerde kadınlardan daha uzun sürelidir. Kadınlarda çoğunlukla elli yaşında hamile kalma özelliğı sona eriyor. Oysa erkeklerde hamile bırakma özelliğı, uzun yıllar varlığını sürdürüyor. Bu kabiliyet kimi zaman erkeklerin doğal ömrü olan yüz yaşın bütünü boyunca devam ediyor. Bu durumda erkeğın yaklaşık seksen yıl olan doğurabilme süresi, kadının yaklaşık kırk yıl süren doğurganlık yaşının iki katı oluyor.

Bu gerekçe bir önceki gerekçeye eklenince şu sonuç çıkıyor: Tabiat ve yaratılış, erkeğeye birden çok kadınla evlenmeyi serbest bırakıyor. Tabiatın, bir taraftan doğurtma gücünün şartlarını hazırlaması, diğey taraftan da çocuk edinmeyi engellemesi anlamsızdır. Böyle bir şey, mevcut sebep ve neden geleneğı ile bağdaşmaz.

Dördüncü olarak; savaş, öldürmeler vb. gibi toplumun fertlerini yok eden olaylar karşılaştırılmaz oranda erkekleri kadınlardan daha çok yok ediyor. Daha önce belirttiğımız gibi bu gerçek, kabilelerde çok eşliliğın yaygın oluşunun en güçlü faktörlerindendi. Bu olayların dul ve kocasız bıraktığı kadınlar, kaçınılmaz olarak ya çok eşliliğı kabul edecekler veya zina edecekler yahut da bünyelerinde varolan cinsel gücü işlevsiz ve tatminsiz bırakacaklar.

Bu satırların yazılmasından bir kaç ay önce Batı Almanya'dan gelen bir haber bu gerçeğı teyit ediyor. Haber şudur: Kocasız kadınlar derneğı, erkeksizliğın kendilerine verdiğı sıkıntıyı dile getirerek hükümetlerinden kendilerine İslâm'daki çok eşliliğı uygulama serbestisi tanınmasını istediler. İsteyen erkeğın birden çok kadınla evlenebilmesini ve bu yolla cinsel mahrumiyet probleminin çözülmesini talep ettiler. Fakat hükümetleri bu isteğeye olumlu cevap vermedi.

Alman Kilisesi de bu öneriyi kabul etmedi. Böylece Kilise, zinanın yayılmasına ve bu yüzden neslin bozulmasına razı oldu.

2- Bu konudaki ikinci nokta şudur: Söylediğimiz gerçekleri göz ardı ederek tabiatın erkek ve kadın sayısını genelde eşit tuttuğu şeklindeki delile sarılmak, toplumdaki her erkeğin sayısı dörde kadar varan kadınla evleneceği farz edilirse yerinde olur. Fakat tabiat bütün erkeklere bu imkanı tanımıyor. Bu uygulamadan doğal olarak erkeklerin tümü değil, bazıları yararlanabiliyor.

İslâm çok eşliliği farz ve vacip biçiminde yasallaştırmış değildir. İslâm bu uygulamayı eşleri arasında adaleti sağlayabileceğine güvenen erkeklere mubah kabul etti. Bu hük-mün sıkıntı veya kargaşa getirmedişinin en açık delili, bu geleneğin gerek Müslümanlar arasındaki uygulandığı sırasında ve gerekse bunu benimseyen diğer milletlerin hayatında kadın kıtlığı veya yokluğu gibi bir sıkıntıya yol açmamış olmasıdır. Tersine çok eşliliğin yasaklandığı ülkelerde binlerce kadın kocadan ve aile yuvasından mahrum kalarak zina ile yetinmişlerdir.

3- Bu konudaki bir başka önemli nokta şudur: Kadın erkek sayısının eşitliği deliline sarılmak, yukarıda yaptığımız istatistik incelemeleri göz ardı etmemizin yanı sıra çok eşlilik hükmü ıslah edilmediği hâlde, vehmedilen sakıncaları ortadan kaldıran kayıtlarla sınırlandırılarak dengeli hâle getirilmediği hâlde yerinde olur ancak.

Oysa İslâm, çok evlilik yapan erkeklere eşleri arasında iyi geçinme ve yatak sırası hususunda adil davranma şartı koştı. Erkeklere eşlerin ve çocuklarının geçim ihtiyaçlarını karşılamasını farz kıldı. Dört kadının ve çocuklarının geçim masraflarını karşılamak, bunun yanı sıra bu kadınlarla arasındaki ilişkilerde adaleti gözetmek sadece bazı olgun ve zengin erkeklerin başarabileceği bir iştir. Her erkek bu işin altından kalkamaz.

Üstelik evlenecek kadın için kocasını sadece kendisiyle yetinmeye, üzerine kuma getirmemeye zorlayan bazı şer'î yollar vardır. Kadın evlenirken bu yollara başvurabilir.

Üçüncü itiraza vereceğimiz cevap şudur: Bu iddia, İslâm'ın insana yönelik terbiye tarzını ve bu şeriata maksatlarını iyi incelememiş olmaya dayanıyor. Örtünme, iffetlilik, hayâ, arsızlıktan kaçınma ilkeleri üzerinde yoğunlaşan İslâm toplumundaki kadınlara yönelik dinî terbiye, öyle bir kadın tipi ortaya çıkarır ki, bu kadında evlenme arzusu erkeğinkinden daha zayıf olur.

(Gerçi yaygın kanaate göre kadında evlenme arzusu erkeğinkinden daha güçlü olur. Bu iddianın

savunucuları kadının tabiatı gereği süs ve güzellik düşkünlüğünü delil gösterirler.) İslâm terbiyesi ile yetişmiş kadınlarla evlenen erkekler dile getirdiğimiz bu gerçeği tereddütsüz bir şekilde kabul ederler. Ortalama bir erkeğin evlenme arzusu bir, hatta iki ve üç kadının evlenme arzusunun toplamından daha çoktur.

Öte yandan İslâm dini, gerekli miktarında tabiatın gereksinimleri ve nefsin arzuları hususunda mahrumiyetin yok olmasına dikkat ediyor. Dolayısıyla erkekte şehvet ve tatminsizlik birikiminin meydana gelmemesini göz önüne alıyor. Eğer böyle bir mahrumiyet birikimi olursa, bu erkeği fuhşa, meşru olmayan tatmin yollarına sürükler.

Tek eş, mazeretleri dolayısıyla beraberliklerinin yaklaşık olarak üçte birlik bölümünde kocasının isteklerine cevap veremez. Bu mazeretleri âdet günleri, hamileliğin bir bölümü, doğum ve çocuk emzirme dönemleri gibi zaruri hâllerdir. Bu dönemlerdeki içgüdüsel ihtiyacı bir an önce gidermeye girişmek, toplum hayatını duygu zemini üzerinde değil, akıl ilkeleri üzerinde kurduğunu bu kitaptaki incelemelerimizde sık sık vurguladığımız İslâm için kaçınılmaz bir görevdir. İnsanın, arzuların ve kötü isteklerin başı boşluğuna çağıran duyguların güdümünde kalması İslâm'a göre en büyük tehlikelerdendir ki, bunlardan biri bekarlık vb. durumlardır.

Diğer yönden İslâm'da yasa koyucunun en önemli gayelerinden biri, Müslüman neslinin artması ve yeryüzünün şirki ve fesadı ortadan kaldıracak şekilde İslâm toplumu eli ile kalkındırılmasıdır. İşte İslâm, bunlar ve benzeri sebepler yüzünden çok eşliliğin yasallaşmasına önem verdi. Yoksa İslâm'ın maksadı şehveti özendirmek ve şehvet düşkünlüğünü hoş göstermek ve yaygınlaştırmak istemiş değildir. Eğer yukarıdaki itirazları ileri sürenler insafli olsalar, şunu görürler: Toplumu maddî çıkar temeline dayandıranların tanıdıkları toplumsal sistemler, toplumu dinî mutluluk temeli üzerine kuran İslâm'dan daha çok yerilmeye, fuhşu ve cinsel azgınlığı teşvik etmek ve yaygınlaştırmak hususunda daha çok itham edilmeye müstahaktırlar.

Üstelik çok evliliği caiz görmek, mahrumiyetin kaçınılmaz sonucu olan hırsı törpüler, sakinleştirir. Her mahrum tutulan kişi hırslı, aşırı arzulu olur. Yasakla, engelleme ile karşılaşan insanın tek düşüncesi, yasak ve engelleme perdesini yırtmak olur. Tek eşli Müslüman'ın gönlü sakin ve rahattır.

Çünkü günün birinde nefsi kendisini sıkıştırırsa, şehvetini tatmin etme fırsatı önünde vardır, yolu yasakla kesilmiş değildir. Bu da tek başına şehvet ateşini düşürücü bir faktör, fuhşa ve haram

ırzları çiğnemeye yönelmenin önüne örülmüş bir duvardır. Bazı batılı araştırmacılar bu konuda insafılı davranarak şöyle dediler: "Hristiyan milletler arasında fuhşun ve zinanın yaygın hâle gelmesinin en güçlü faktörü kilisenin çok eşliliği yasaklamasıdır."[27]

Dördüncü itiraz ise, yani çok eşliliğin kadın için onur kırıcı olduğu yolundaki iddia da asılsız ve merduttur. Biz kadın haklarına ilişkin incelemelerimizde[28] şunu vurguladık ki: Eski yeni hiçbir dinî ve dünyevî sistem İslâm kadar kadınlara ve onların haklarına saygı göstermiş değildir. İlerde bu gerçeği daha ayrıntılı biçimde dile getireceğiz.

Erkeğe çok kadınla evlenme izni vermek, söylendiği gibi kadının sosyal ağırlığını ortadan kaldırmaya, hakkını yok saymaya, sosyal hayattaki önemini küçümsemeye değil, bir bölümünü saydığımız bazı faydalı gerekçelere ve maslahatlara dayanır. Erkek-kadın birçok batılı ilim adamı, bu İslâmî kuralın yararlılığını ve ona yönelik yasağın yol açtığı sosyal bozuklukları ve hayatî sakıncaları itiraf etmiştir. İsteyen bu yazıları bulabileceği kaynaklara başvurabilir.

Çok eşlilik karşıtı batılı bilginlerin en çok üzerinde durdukları ve allayıp pullayarak insanların gözleri önüne serdikleri durum, Müslüman evlerindeki manzaradır. Çok hanımlı evlerdeki şu manzarayı kastediyoruz: İki veya daha çok sayıdaki kumanın yaşadıkları evleri göz önüne getirelim. Bu evlerde normal bir hayat, mutlu bir beraberlik yoktur.

Kumalar eve girdikleri ilk günden itibaren birbirlerini devamlı kıskanırlar. Hatta bu yüzden kıskançlığa kuma hastalığı adı takılmış. O zaman kadınların mayasında varolan kocaya, onun önceki eşinden olan çocuklarına, eve ve kocasıyla ilgili her şeye yönelik sevgi, yumuşaklık, incelik, şefkat, hayırseverlik, sır saklama, vefakârlık, merhamet ve dürüstlük gibi bütün ince duygular ve heyecanlar tersyüz olur.

İnsanın gündelik hayatın sıkıntılarından, çalışma hayatının ruhî ve bedenî acılarından sıyrılmak için sığındığı evi, nefislerin, ırzların, malların ve şereflerin ayaklar altına alındığı bir savaş alanına döner. Hiçbir kimse kendini diğerinden emniyette hissetmez. Aile huzurunun yerini dayak, sövme, küfür, lânet okuma, dedikodu, ispiyonculuk, rekabet, hile, tuzak kurma, çocuklar arası ihtilaflar ve kavgalar alır.

Kimi zaman iş kadının kocasını öldürme, çocukların birbirlerini veya babalarını öldürme girişimlerine kadar ilerler; aralarındaki akrabalık bağı, sonraki kuşaklarda beraberinde kan dökmeyi, nesli yok etmeyi ve aileyi mahvetmeyi getiren bir boğma teline dönüşür. Bütün bunlardan topluma yayılacak olan bedbahtlığı, ahlâksızlığı, sertliği, zulmü, saldırganlığı, kötülüğü, güvensizliği de bu aile dramları ile birlikte göz önüne getirmek gerekir.

Bütün bunlara bir de özellikle boşama serbestisini ekleyelim. Böy-le ortamlarda çok evlilik ve boşama serbestisi, toplumda birtakım zevk düşkünü aşırı şehvetperest erkekler ortaya çıkarır. Bu erkeklerin, şehvetleri ve ihtirasları peşinde koşmaktan, bir kadını alıp diğerini bırakmaktan, birini kaldırıp onun yerine başkasını koymaktan başka bir düşünceleri olmaz. Böyle bir durum toplumun yarısını oluşturan kadınları mahvetmekten, bedbahtlığa mahkum etmekten başka bir şey değildir ki, bu yüzden toplumun diğer yarısı da mahvolur.

Çok eşliliğe itiraz edenlerin söylediklerinin özeti budur. Bunların hepsi doğrudur. Fakat bunlar İslâm'ın kendisine ve hükümlerine değil, Müslümanlara yöneliktir. Müslümanlar ne zaman İslâm'ın kendilerine yönelik direktiflerine göre hareket ettiler ki, davranışlarının sonucu olan bozukluklardan İslâm sorumlu tutulsun? İnsanları yüce dinin direktifleri uyarınca eğiten iyi hükümeti, yüzyıllar önce kaybettiler ve bir daha bulamadılar.

Hatta din perdesini en pervasızca yırtanların, onun kanunlarını çiğneyenlerin ve hadlerini uygulamadan kaldıranların öncüleri yöneticiler ve hâkimler olmuştur. Bilindiği gibi insanlar da liderlerinin dini üzere olurlar. Eğer biz din esasına dayalı devletin padişahlığa ve monarşik saltanata dönüştüğü günden beri İslâm padişahlarının ve hâkimlerinin saraylarda işledikleri rezilliklerin bir bölümünü anlatmaya kalkışsak ayrı bir kitap meydana gelir.

Kısacası, eğer problem varsa, bu Müslümanlarda vardır.

Müslümanlar evlerinde mutluluklarını temin etmeyen bir aile yuvası biçimini seçtiler. Evlerinde doğru yoldan ayrılmaksızın yürütemeyecekleri bir siyasete yöneldiler. Gerçi herkes işlediği günahın sorumlusudur; ama bunun günahı kadınlara ve çocuklara değil, erkeklere aittir. Çünkü bu erkeklerin davranışları kendilerinin, eşlerinin, çocuklarının mutluluğunu, yuvalarının temiz havasını aşırı arzuları ve cahillikleri uğruna feda etmeleri bütün bu bozuklukların, bu mahvedici bedbahtlıkların asıl kaynağıdır.

İslâm, çok eşliliği her erkek için gerekli bir farz olarak ortaya koymuş değildir. Fertlerin tabiatına,

kendilerinin maruz kalabileceği geçici durumlara baktı. Daha önce anlatıldığı üzere bu konuda kesin faydayı ve maslahatı göz önüne aldı. Sonra çok eşliliğin aksaklıklarını ve sakıncalarını ortaya çıkarıp saydı. Sonra toplumun yararını korumak için çok evliliği mubah kıldı. Fakat bu işlemi bütün bu çirkin aksaklıkları ortadan kaldıracak bir şarta bağladı. Bu şart erkeğin eşleri arasında adaleti sağlayacağı yolunda kendine güvenmesidir.

İslâm sadece kendine bu güveni duyanlara çok eşliliği serbest kıldı. Ama kendilerinin, eşlerinin ve çocuklarının mutluluğu ile ilgilenmeyen, karınlarını doyurmaktan ve nefislerini tatmin etmekten başka bir ideali olmayan, kadının sadece erkeğin şehvetini tatmin etmek için yaratıldığını düşünen şu erkeklere gelince, İslâm'ın onlarla hiçbir işi yoktur. Onlar için caiz olan tek kadınla evlenmektir. O da onlar için bu durumda oldukları sürece caiz ise.

Üstelik bu itirazlarda İslâm'da birbirinden ayrı olan iki yön, birbirine karıştırılmıştır. Bu iki ayrı yön teşri ve velayet yönleridir.

Bunun açıklaması şöyledir: Günümüzde araştırmacılar, mevzu kanunların ve geçerli sistemlerin faydalı ve zararlı olduğunu değerlendirirken o kanunların ve sistemlerin toplumlarda uygulamalarından elde edilen hoşlanılan ya da hoşlanılmayan sonuçlarını, bunun yanı sıra toplumların şimdiki durumlarıyla o kanunları kabul edip etmediklerini göz önüne alırlar. Bu araştırmacıların şu noktanın farkında olmadıklarını sanmıyorum: Toplum söz konusu hükümle uyuşmayan birçok geleneklere, âdetlere ve arızalara sahip olabilir.

Böyle durumlarda o hükmün akıbetini görebilmek için toplumu o hükümle veya gelenekle çelişmeyecek unsurlarla donatmak gerekir. O kanunun etkileri hayırlı mı, yoksa kötü mü, faydalı mı, yoksa zararlı mı o zaman anlaşılabilir. Fakat o araştırmacılar mevzu kanunlarda toplumun mevcut iradesi ve görünür düşüncesi ile istediği şeyi göz önüne alıyorlar. Toplumun bu isteği ne olursa olsun. O zaman isteklerine ve arzularına uygun gelen hüküm faydalı kanun, istek ve arzularına ters gelen hüküm faydalı olmayan kanun olur.

Bundan dolayı bu araştırmacılar Müslümanları kötülük bataklığında şaşkın, maddî ve manevî hayatlarında bozukluklara gömülmüş gördükçe, Müslümanlarda gördükleri yalanı, hıyaneti, küfürbazlığı, hak tanımazlığı, kötülüğün yaygınlığını, aile huzursuzluğunu, sosyal bozukluğu onlar arasında uygulanan dinî kurallara dayandırıyorlar. Bunu yaparken İslâm sistemini, insanlar arasındaki uygulanışı ve meydana getirdiği sonuçlar bakımından aralarındaki duygu birikiminden kaynaklanarak insanlara dayatılan diğer sosyal sistemler gibi sanıyorlar.

Böylece şu sonuca varıyorlar: İslâm bu sosyal bozuklukların doğurucusudur. Bu kötülükler ve bozukluklar ondan kaynaklanıyor. (Oysa bu kötülüklerin daha beteri, bu küfürbazlıkların daha kötüsü onlardadır. Bütün avlar, posta bürünmüşün karnındadır.) Onlara göre eğer İslâm gerçek din olsa, kanunları insan mutluluğunu teminat altına alan iyi kanunlar olsa, insanlar üzerinde olumlu bir etki gösterir, onların başına dert olmazlardı.

Fakat böyle diyenler düzgün ve yapıcı hükmün tabiatı ile bozuk ve yıkıcı insanların tabiatını birbirine karıştırıyorlar. İslâm; temel ilkelerin, ahlâk kurallarının ve uygulamaya dönük kanunların bütünüdür. Bu bütünün unsurları arasında denge vardır, parçaları birbirine bağlıdır. Parçalarından biri bozulunca bu bozukluk, bütünün bozulmasına ve etkisinde sapma meydana gelmesine yol açar. Tıpkı çeşitli elementlerden yapılmış ilaçlar ve macunlar gibi. Bu ilaçlar sağlıklı bir etki meydana getirebilmek için elementlerin sağlıklı olmaları ve kullanım yerlerinin uygun olması gerekir. Eğer onların bazı unsurları bozuk olursa veya onu kullanan insanda kullanım şartları gözetilmez ise, etkilerini gösteremezler. Hatta kimi zaman beklenen etkilerinin tersini gösterirler.

Farz edelim ki İslâm sistemi, teknik yapısının yetersizliği yüzünden insanları düzeltemiyor, yaygın kötülükleri ve rezillikleri yok edemiyor. Peki, demokratik sistem niçin Avrupa ülkelerinde verdiği sonuçları bizim doğu ülkelerinde veremiyor? Bize ne olmuş? İlerlemek için ne kadar gayret göstersek daha çok geriye gidiyoruz. Hiç kimsenin şüphesi olmasın ki, günümüzde kötülükler ve rezillikler yarım yüzyıl öncesine göre aramızda daha çok kökleşmiş ve derinleşmiştir.

Oysa bu yarım yüzyıl öncesinde kendimizi ilkel saymış ve o günden beri uygarlaştığımızı ve aydınlandığımızı ileri sürmüştük. Sosyal adaletten, insan haklarından, yaygın yüce bilgilerden, toplumsal mutluluktan nasibimiz yok. Bu yüce değerlerin aramızda sadece isimleri ve kelimeleri dolaşmaktadır. Bu durumda şöyle bir şey dışında mazeret gösterilemez ki efendim, bu güzel sistemler sizde etkili olamadı. Çünkü siz onları uygulamıyorsunuz, yürürlüğe girmelerine gayret etmiyorsunuz. Peki, bu mazeret bu sistemler için geçerli sayılıyor da niçin İslâm hakkında geçerli sayılmıyor.

Farz edelim ki İslâm, temelinin zayıflığı yüzünden (hâşâ!) insanların kalplerinde kökleşemedi, toplumun derinliklerine işleyemedi. Bunun sonucu olarak hükümeti devam edemedi, İslâm toplumunda varlığını koruyamadı, çok geçmeden toplum hayatından dışlandı. Peki, beğenilen ve

milletler arası bir niteliği olan demokratik sisteme ne demeli? Niçin Birinci Dünya Savaşının ardından Rusya'yı terk etti? Niçin Rusya'daki izleri silinerek yerini Komünizme bıraktı?

Bu demokratik sistem İkinci Dünya Savaşı sonrasında da Çin'de, Letonya'da, Estonya'da, Litvanya'da, Romanya'da, Macaristan'da, Yugoslavya'da ve başka ülkelerde niçin Komünizm ile yer değiştirdi? Oysa ki önemli bir oranda birçok ülkeye nüfuz etmiş ve onları tehdit ediyordu?

Bir de Komünizme bakalım. Bu sistemin siyasî ömrü kırk yıla yaklaşıyor.

Bu esnada yayıldı ve insan toplumunun yarısına yakını üzerinde egemen oldu. Propagandacıları ve yandaşları bu sistemin erdemliliği ile övünürler. Onun monarşik istiptad ve demokratik sömürü gölgesi ile gölgelenmemiş tek saf sistem olduğunu, kök saldıği ülkelerin birer vaat edilmiş cennet olduğunu söylerler. Fakat bundan iki yıl önce[29] bu propagandacıların ve yandaşların kendileri Komünizmin tek önderinin hükümetini protesto girişiminde bulundular.

O Stalin ki, otuz yıldan beri Komünizmin önderliğini, liderliğini üstlenmişti. Söz konusu propagandacılar ve yandaşlar Stalin hükümetinin Komünizmin kılığında bir baskı, istiptad ve köleleştirme hükümeti olduğunu açıkladılar. Hiç şüphesiz Stalin kanun koyma, yürütme ve bunlarla ilgili alanlarda büyük bir etki bırakmıştır. Bunların hepsi diktatör ve köleleştirici bir iradenin, ferdi bir hükümetin tekelinde idi. Bu diktatör irade binlerce kişiye hayat bağışlarken binlerce kişiyi öldürüyor, çeşitli kavimleri mutlu ederken, diğerlerini bedbahtlığa sürüklüyordu.

Bunların arkasından kimlerin geleceğini ve bunlar nasıl kendilerinden öncekilerin iktidarını yargıladılar ve haklarında hüküm verdilerse aynen kendilerinin iktidarını kimlerin yargılayacağını Allah bilir.

Sağlıklı ile bozuğu ile toplumlarda egemen olduktan sonra, en güçlüsü yandaşlarının ihaneti ve taraftarlarının iradelerinin zayıflığı olan çeşitli faktörlerin etkisi ile toplum sahnesinden çekilip giden sistemlerin, geleneklerin ve rejimlerin sayısı çoktur. Tarih kitaplarında bunlarla karşılaşılabilir.

Acaba sosyal sistem olmak bakımından İslâm ile bu değişen, başkalaşan sistemler arasında ne fark var ki, onlarda mazeret kabul ediliyor da İslâm da kabul edilmiyor? Evet. Günümüzde doğru söz, batinın korkunç gücü ile doğunun taklitçi cahilliği arasında sahipsiz kaldı. Onu ne gölgesi altına alan bir gök ve ne üzerinde taşıyan bir yer var. Her neyse...

Anlattıklarımızdan şu gerçeğin farkına varılması gerekir: Herhangi bir sosyal sistemin insanlar

üzerinde etkili olup olmaması, bunun yanı sıra o sistemin insanlar arasında kalması veya kaybolup gitmesi sadece o sistemin sağlıklı veya bozuk olmasına bütünü ile bağlı değildir ki, sağlıklı ya da bozuk olduğuna buna bakarak karar verilsin.

Bu konuda etkili olan başka gerekçeler ve sebepler vardır. Bütün çağlar ve yüzyıllar boyunca insanlar arasında geçerli olan her sistem çeşitli faktörlerin etkisi altında bir gün sonuç verir, başka bir gün başarısız olur, bir dönem insanlar arasında yaşar, başka bir dönem ortadan kaybolur. "Biz bu tür günleri insanlar arasında dolaştırırız. Bu, Allah'ın kimlerin mümin olduklarını belirlemesi ve aranızdan bazı şahitler seçmesi içindir." (Âl-i İmrân, 140)

Kısacası, İslâm'ın kanunları ve hükümleri temel ve nitelik bakımından, insanlar arasında uygulanan diğer sosyal kanunlara terstir. İnsanlara ait sosyal kanunlar yüzyılların, maslahat ve çıkarların değişmesi ile değişir. Fakat farz, haram, müstehap, mekruh, mubah gibi kategorileri olan İslâm kanunları değişmeye, başkalaşmaya kapalıdır. Fakat toplumdaki fertlerin yapacakları ve yapmaktan kaçınacakları davranışlar, girişecekleri veya uzak kalacakları bütün tasarruflara gelince, bu konuda sorumluluk devlet yetkilisinin omuzlarındadır.

İnsanlara bunları emretmek veya yasaklamak, bunlar hakkında toplum bir fertmiş de devlet yetkilisi o ferdin düşüncesi ve iradesiymiş gibi tasarrufta bulunmak yetkiliye düşer. Eğer İslâm'ın bir devlet yetkilisi olsa, insanların çok eşlilik adına işledikleri bu zulümlere engel olabilirdi. Bunun için çok eşliliği serbest bırakan ilâhî hükmün değişmesi gerekmez. Bu engelleme toplumun faydasını gözeten genel bir yürütme kararlılığı yolu ile gerçekleşir. Tıpkı bir ferdin öylesini faydalı gördüğü için çok eşlilik imkanını kullanmamaya karar vermesi gibi... Yoksa ilâhî hükmü değiştirmek söz konusu değildir. Sadece serbestlik ifade eden bu hükümden yararlanmamaya karar vermek kendi elinde olduğu için onu uygulamaktan uzak duruyor.

ÖNCEKİ ARAŞTIRMANIN DEVAMINDA

Peygamberimizin Evlilikleri ile İlgili Başka Bir İlmi Araştırma

İslâm'a yönelik itirazlardan biri de Peygamberimizin (s.a.a) evlilikleridir. Diyorlar ki, çok evlilik zaten başlı başına bir cinsel düşkünlük, şehvet iç güdüsüne boyun eğmek anlamına gelirken Peygamber, ümmeti için yasallaştırdığı dört kadınla yetinmeyerek kendisi için bu sayıyı dokuza

çıkardı.

Bu mesele Kur'an'daki değişik çok sayıda ayetle bağlantılıdır. Bu yüzden meseleyi her yönü ile incelemek için ilgili ayeti ele alınca uzun açıklama yapmak gerekir. Bundan dolayı ayrıntılı açıklamayı uygun olan yerine bıraktık. Şimdilik meseleye özet olarak değineceğiz.

Şöyle diyoruz: Bu itirazı ileri sürenlerin şu gerçeği göz önüne almaları gerekir: Peygamberimizin çok sayıda kadınla evlenmesi, sandıkları gibi basit bir mesele değildir. (Ki Peygamber kadınlara aşırı derecede düşkün olduğu için eşlerinin sayısını dokuza çıkardı.) Tersine hayatı boyunca seçtiği her eşi için özel bir tercih gerekçesi vardır.

Peygamberimiz (s.a.a) ilk evliliğini Hz. Hatice ile (Allah ondan razı olsun) yaptı. Yirmi küsur yıl boyunca sadece onunla evli kaldı. (Bu süre onun evlendikten sonraki ömrünün üçte ikisidir.) Bu sürenin on üç yılı Peygamber oluşundan sonra ve Mekke'ye hicret etmeden önceki döneme rastlar. Sonra Medine'ye hicret etti ve mesajını yaymaya, dini yüceltmeye başladı. Diğer evliliklerini bundan sonra yaptı. Evlendiği kadınların kimi bakire, kimi dul, kimi genç, kimi yaşlı, kimi koca-karı idi. Ömrünün on yıla yakın bölümü böyle geçti. Sonra nikâhı altındakiler dışında başka bir kadınla evlenmesi yasaklandı.

Bilinen bir şeydir ki, bu özellikleri taşıyan bir davranış biçimini; basit bir kadın sevgisi ile, kadın düşkünlüğü ile, aşırı cinsel oburlukla açıklayıp gerekçelendirmek mümkün değildir. Bu sürecin başı ve sonu böyle bir gerekçeye ters düşer.

Üstelik, insanlara yönelik gözlemlerimizden şüphesiz olarak biliyoruz ki kadın düşkünlüğü, kadın sevgisine meftun ve onlarla buluşmaya can atan erkek, kadının güzeline, alımlısına, çekicisine, gencine tutkun olur.

Bu özellikler de Peygamberimizin (s.a.a) bu konudaki uygulamaları ile uyuşmaz.

Peygamberimiz bakireden sonra dul kadınla, genç kadından sonra yaşlı kadınla evlilik yaptı. Meselâ yaşlı bir kadın olan Ümmü Seleme ile evlendi. Yine Zeyneb bint-i Cahş ile evlendiğinde Zeyneb'in yaşı elliye geçkindi. Bu evlilikleri Ayşe ve Ümmü Habibe gibilerle evlendikten sonra yaptı. İşte durum budur.

Ayrıca eşlerine şöyle dedi: "Eğer dünyayı ve dünya güzelliğini istiyorsanız mehirlerinizi vererek size güzellikle yol veririm, yani sizi boşarım. Eğer Allah'ı, Peygamberi ve ahireti tercih ediyorsanız dünyadan uzak durur; süslenmeye güzelleşmeye yanaşmazsınız." Onun eşlerine

yönelik bu sözlerini Kur'an'dan öğreniyoruz:

"Ey Peygamber, eşlerine söyle: Eğer dünya hayatını ve süslerini istiyorsanız, gelin size boşanma bedelinizi vereyim ve güzellikle salıvereyim. Eğer Allah'ı, Peygamberi ve ahiret yurdunu istiyorsanız bilin ki, Allah içinizden iyi işler yapanlara büyük mükâfat hazırlamıştır." (Ahzâb, 28-29) Görüldüğü gibi bu tavır da kadın güzelliğine düşkün, onlarla buluşmak için can atan bir erkeğin durumunu yansıtmıyor.

O zaman bu meseleyi derinliğine inceleyen insafı bir araştırmacıya bir tek şey kalıyor. O da Peygamberimizin bisetinin başlangıcından sonuna kadar ki bütün evliliklerini şehvetperestlik, kadın düşkünlüğü ve zevk arama dışında başka faktörlere bağlamaktır.

Peygamberimiz (s.a.a) bu eşlerinden bazıları ile güç kazanmak, destek ve taraftar edinmek için evlendi. Bazıları ile kalpleri kazanmak ve kötülüklerden korunmak için evlendi. Bazı evliliklerini evlendiği kadınların bakımlarını üstlenmek, geçimlerini sağlamak, dulların ve güçsüzlerin yoksulluktan ve perişanlıktan korunmasına müminler arasında çığır açmak için yaptı.

Bazı evliliklerini şeriatın bir hükmünü vurgulamak, onu fiilen uygulamak, böylece yanlış bir geleneği kırmak, insanlar arasında yaygın olan batıl bidatları yıkmak için yaptı. Nitekim Zeyneb bint-i Cahş ile olan evliliği böyle bir olaydı. Zeyneb, Zeyd b. Harise'nin eşi idi. Zeyd onu boşadı. Zeyd, Peygamberimizin evlatlığı idi. Araplar, evlatlığın eşini öz evladın eşi gibi kabul ediyor ve baba onunla evlenemezdi. Peygamberimiz bu kanaatin aslı olmadığını göstermek için Zeyneb ile evlendi ve arkasından hakkında birtakım ayetler indi.

Peygamberimiz Hz. Hatice'nin ölümünden sonra ilk önce Sevda b. Zem'a ile evlendi. Eşi ikinci Habeşistan hicretinden sonra ölmüştü. Sevda, mümin bir muhacir idi. Eğer ailesinin yanına dönseydi, birçok mümin erkek ve kadına yaptıkları gibi hemşehrileri ona da işkence yapar, öldürürler ve dininden döndürüp tekrar kâfir yaparlardı.

Peygamberimiz, bir evliliğini de kocası Abdullah b. Cahş'ın Uhud'da öldürülmesinden sonra Zeyneb bint-i Huzeyme ile yaptı. Zeyneb cahiliye döneminin erdemli hanımlarından biri idi. Fakirlere, yoksullara çok yardımlar yaptığı ve onlara şefkatle davrandığı için "yoksulların anası" lakabı ile anılıyordu. Peygamberimiz onunla evlenmekle itibarını korudu.

Peygamberimiz, bir evliliğini de Ümmü Seleme ile yapmıştı. Adı Hind idi. Daha önce

Peygamberimizin teyzesinin oğlu ve süt kardeşi Abdullah Ebu Seleme'nin eşi idi. Abdullah, ilk Habeşistan muhacirlerindendi. Ümmü Seleme dindar, faziletli bir hanımdı. Dindarlığı yanında isabetli görüşlü idi. Kocasını öldüğünde yaşlı idi, başında yetimler vardı. Bu yüzden Peygamberimiz (s.a.a) onunla evlendi.

Peygamberimiz, bir evliliğini de Safiye bint-i Huyeyy b. Ahtab ile yaptı. Safiye'nin eşi "Beni Nadir" kabilesinin reisi idi. Kocasını Hayber Savaşında öldü. Babası da "Beni Kurayza" kabilesi ile yapılan savaşta öldürülmüştü. Safiye Hayber'de alınan esirler arasında idi. Peygamberimiz onu seçip azat etti ve kendisi ile evlendi. Böylece onu perişanlıktan ve zilletten kurtardı. Bu evlilikle Peygamber Yahudilerle akrabalık bağı kurdu [ve Müslümanlar ile Yahudiler arasındaki ilişkilerin iyileşmesini sağladı].

Peygamberimiz, bir evliliğini de Cuveyriye ile yaptı. Asıl adı Burre idi ve Mustalak oğullarının büyüğü olan Haris'in kızı idi. Bu evlilik Mustalak oğulları ile yapılan savaştan sonra oldu. Müslümanlar bu kabilenin iki yüz ailesini kadınları ve çocukları ile birlikte esir almışlardı. Peygamberimiz Cuveyriye ile evlenince Müslümanlar "Bunlar Peygamberimizin hısımlarıdır, onları esir tutmak yakışmaz" diyerek hepsini azat ettiler. Bunun üzerine bütün Mustalak kabilesi iman ederek Müslümanlara katıldı. Büyük bir kitle oluşturunca. Müslüman olmaları diğer Araplar üzerinde olumlu bir etki bırakmıştı.

Peygamberimizin bir başka evliliği de Meymune ile idi. Asıl adı Burre idi. Haris-i Hilaliye'nin kızı idi. İkinci kocası Ebu Ruhm b. Abduluzza'nın ölümü üzerine kendini cariye olarak Peygamberimize (s.a.a) adadı. Peygamberimiz ise ona nikâhlama teklifi yaparak kendisi ile evlendi ve bu hususta ayet indi.

Peygamberimiz, bir başka evliliğini de Ümmü Habibe ile yaptı. İsmi Ramle idi ve Ebu Süfyan'ın kızı ve Ubeydullah b. Cahş'ın eşi idi. İkinci Habeşistan hicretinde eşi kendisi ile birlikte hicret etti. Fakat orada Hristiyan oldu. Ama babası Ebu Süfyan'ın İslâm'a karşı asker topladığı o günlerde kendisi İslâm'a bağlılığını devam ettirdi. Peygamberimiz (s.a.a) onunla evlenerek onu koruma altına aldı.

Peygamberimiz bir başka evliliğini Ömer'in kızı Hafsa ile yaptı. Eşi Huneys b. Hazzaka Bedir Savaşında öldüğü için dul kalmıştı. Peygamberimiz bir başka evliliğini de Ebu Bekir'in kızı Ayşe ile yapmıştı. Ayşe bakire idi.

Bu özellikleri bu konunun başında ömrünün başlangıcı ve sonuna ilişkin söylediklerimizle birlikte göz önüne alalım. Ayrıca zahitliğini, süsten uzak duruşunu ve eşlerini de böyle olmaya teşvik edişini düşünelim. O zaman yaptığı evliliklerin diğer insanların evlilikleri gibi olmadığını kesinlikle anlarız.

Bunlara bir de kadınlara yönelik iyi davranışlarını, cahiliye çağlarının, ilkelik yüzyıllarının ortadan kaldırdığı haklarını ve kaybettirdiği sosyal haklarını yeniden ihya etmesini eklemek gerekir. Öyle ki, rivayete göre son sözü kadınları erkeklere tavsiye etmek oldu. Şöyle buyurdu: "Namaz, namaz. Elinizin altındaki kölelerinize, güçlerinin yetmeyeceği işler yüklemeyin. Kadınlar hakkında Allah'tan korkun. Onlar sizin elinize düşmüş zavallılardır." (Sire-i Halebi, c.3, s.473)

Eşleri arasında adil davranmak, onlarla iyi geçinmek, gönüllerini hoş tutmak ona mahsus davranışlardandı. (Bu konuda inşallah ilerdeki incelemelerde bazı örnekler dile getirilecektir.) Dörtten çok kadınla evlenebilmek, tıpkı kesintisiz ve iftarsız bir kaç gün arka arkaya oruç tutmak gibi ona mahsus bir hükümdür ve ümmete yasak edilmiştir. İşte bu özellikler ve onların insanlar tarafından açıkça görülmeleri, aleyhinde kampanya yürütmek için sürekli fırsat kollayan düşmanlarını bu mesele yüzünden kendisine karşı çıkmaktan alıkoydu.

Asrın en büyük tefsiri olan el-Mizan Tefsirinin 4. cildinden faydalanılarak hazırlanmıştır

www.islamkutuphanesi.com

(:Dualarınızda bizleri unutmayın lütfen